

De Poemp

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT HEEMKRING
DAVIDSFONDS NIJLEN - NUMMER 5 - DEC. 1982

Dit in 1958 afgebrande woonhuis van de familie Horemans in de Lege Baan had naast een strooien dak ook gedeeltelijk lemen muren. Voor 1895 werd in dit gebouw een winkel-café uitgebaat : de Lege Baan was toen immers een vrij drukke verbindingsweg met Herenthout.

Ten geleide

Lieve Lezeres,
Beste Lezer,

De Poemp... in Leuven

Met plezier kunnen wij vaststellen dat elke uitgave van „De Poemp” steeds weer een resem nieuwe „poempisten” oplevert. Met dit nummer start onze tweede jaargang. De hernieuwing van de abonnementen heeft ondertussen bewezen dat wij ook een trouw lezerspubliek veroverd hebben, en daar zijn we natuurlijk echt blij mee! Bedankt, beste mensen, voor uw blijvende steun.

DE POEMP... IN LEUVEN

Dit nummer 5 werd weer eens voor U allen bijeen „gepoempt” door een trits mensen. Bij de start van de tweede jaargang mochten zij volgende brief ontvangen van de heer Norbert D'hulst, nationaal sekretaris-generaal van het Davidsfonds :

Op mijn werktafel ligt nummer 4 van „De Poemp”. Ongelofelijk, zo'n uitgave in Nijlen, en dan nog in zo'n oplage! Uw tijdschrift is opvallend fijn verzorgd : knappe vormgeving, aangepaste illustratie. Een voorbeeld voor heel wat andere publikaties. Namens het Davidsfonds-Nationaal wens ik u hiermee

van harte proficiat. Dit volk, onze mensen worden door uw inzet echt omhooggetild, in de beste Davidsfonds-traditie. Hou vol!

**Norbert D'hulst,
sekretaris-generaal.*

Deze nieuwe jaargang kon, zo toch dacht de redactie, moeilijk beter ingezet worden dan met deze sympatieke en bemoedigende woorden van onze nieuwe sekretaris-generaal. Vanuit onze Nijlense kontrijen brengen wij hem meteen een eresaluut. Onnodig te zeggen, lieve Lezeres en beste Lezer, dat wij voortaan in de aloude universiteitsstad Leuven een abonnee méér tellen!

**De Redactie.*

Nijlense gehuchtnamen :

Donken in overvloed!

In een beschrijving van Nijlen uit het jaar 1830 wordt vermeld dat er 9 boerderijen en 228 huizen stonden, gebouwd in steen, deels in hout en leem en bedekt met strodaken (1). Het hoeft ons dan ook niet te verwonderen dat een eeuw vroeger een echt stenen huis een blikvanger was en heel wat bewondering afdwong. Was dit te midden van een gehucht gelegen dan lag de nieuwe naam ervan voor de hand : de STEINEN HOEVE, reeds in 1709 vermeld, wordt aangeduid als gehucht in 1730 (steynen hoeve).

PANNENHUIS

In één adem vermelden we, alhoewel niet als gehucht vermeld, het PANNENHUIS. Een pannenhuis was gewoonlijk een brouwerij, maar hier zal het wel een huis met een echt pannendak geweest zijn. Terloops : in de Lierse Bijvang, waarvan de dorpen Emblem, Kessel Nijlen deel uitmaakten, mochten eeuwenlang geen brouwerijen uitgebaat worden. Al het bier dat er verbruikt werd, moest door Lier geleverd worden. De stad Lier dulde hier geen neringdoeners (2). Het betekende dat onze dorpen arm en agrarisch moesten blijven. Het persoonlijk initiatief van vele inwoners van de Bijvangdorpen werd door deze maatregel beknot; een maatregel die getroffen was om Lier te bevoordelen. Vooral Kessel, eeuwenlang een van de belangrijkste bedevaartsdorpen van de streek, heeft ontgetwijfeld onder deze dwangmaatregel geleden (3)

ELSENDONK

Met de benaming Elsendonk duiken we weer in het verre mistige verleden. Donk is een druk gebruikte en ver verspreide benaming. Te Nijlen liggen verschillende donken, al of niet meer gekend. Zo vinden we langs de Kleine Nete, Groot- en Klein Elsendonk en Hoog Donken. Het kadaster vermeldt een Groot Arendonk in de Paddekoten en bij Stockmans vinden we een „goeden donck” (1440) en een „Steendonc” (1324). Donken genoeg! Over de betekenis van dit Germaanse woord is

men het vrijwel eens : een zandige opduiking uit een moeras. In de provincie Antwerpen werd een uitgebreide studie over donkbenamingen gemaakt. Men kwam tot het besluit dat de Kempische donken oorspronkelijk gelegen waren in een moerassig gebied met één zijde tegen een beek of rivier. Het waren over het algemeen vrij uitgestrekte kleine verhevenheden bewoond of geschikt voor kolonisatie. De gekende toponymist Mansion verklaart de oorsprong van donk uit de ondergrondse kuil die bij de Germanen als normaal winterverblijf diende voor wevers of ook als vrouwenverblijf, en die van buiten werd bedekt met mest om de koude te weren, zodat deze mettertijd tot een kleine heuvel kon uitgroeien. Elsendonk betekent dus zandige opduiking begroeid met els.

BOSHOEK

De Boshoeck werd reeds in 1619 als gehucht vermeld: „int gehuchte vanden Boshoeck”. Maar reeds tussen 1421-1427 schreef men „te Nylne ten bossche”. We menen dat we hier, ondanks de jonge naam toch bij een oeroud gehucht staan. Boshoeck sluit aan bij het vroegere bosgebied dat men hier aantrof en waarvan Dorsel en Lillo deel uitmaakten. Hoek betekent omgeving, maar er is meestal een zekere gevoelswaarde aan verbonden. Het woord „hoek” kan een afgelegen plaats of iets geringsschattends uitdrukken, zoals b.v. in Niemandshoek (Herenthout), Paddekotenkoek (Kessel), Stompaardshoek, dit is stumperd, sukkelaar (Putte en Lier), Krabbershoek (Wijnegem en Wortel)...

Tenslotte werd eveneens in 1609 het „gehuchte vanden KERCHOVE” vermeld, waarmee heel duidelijk de oude dorpskom rond de kerk en het kerkhof aangeduid werden.

**Frans Lens*

Bronnen :

(1) Vander Maelen : Dictionnaire géographique de la province d'Anvers - Brussel, 1834, p. 95.

(2) Archief St-Gummaruskerk, Lier, p. 47.

(3) Fl. Prims : Het Parochiewezen in de Antwerpse Kempen - 1948, p. 303.

Algemeen : A.M. en J. Helsen : Gehuchtnamen in de Antwerpse Kempen - Leuven, 1978, p. 143-147.

J.B. Stockmans : Geschiedenis der gemeenten Emblem, Kessel, Nijlen...

Over liedjeszangers, hun liederen en de moord van Nijlen

De marktzanger is de allerlaatste - ook de allerlaagste -
incarnatie van de middeleeuwse minnezanger. *Pol de Mont.*

DE LIEDJESZANGER

De liedjeszanger heeft een eeuwenoud verleden. In een „factie” of spel in 1556 te Antwerpen voor koning Filips opgevoerd kwam onder meer een „cramerken met een meersse met liedekens” voor. Liedjeszangers waren dus reeds in de 16de eeuw bekend. Hun glorie-tijd bereiken zij echter pas twee eeuwen later. Zij blijven populair gedurende de 18de en de 19de eeuw en zij verdwijnen langzaam in de eerste helft van onze eeuw. Dat betekent meer dan vier eeuwen geschiedenis van de liedjeszanger. En toch weten wij over zijn dagelijks leven vrijwel niets. Een aantal namen zijn gebleven, maar dat is bijna alles. Wij weten ook dat het „bedrijf” van vader op zoon overgedragen werd : er zijn families bekend van vijf of zes generaties liedjeszangers. Dat hun leven niet gemakkelijk was, kunnen wij ons voorstellen. Zij trokken van dorp tot dorp. En als zij 's avonds genoeg verdiend hadden om zich een dak boven het hoofd en eten voor de volgende dag te kunnen bekostigen, was hun dag goed geweest.

„De rolzangersliederen zijn eerlijk geuite folklore. De zangers zelf behoren tot het volk...”

Jan de Schuyter

In het begin zongen de liedjeszangers uitsluitend stichtelijke en godsdienstige liederen en samen met hun liederen verkochten zij gewijde snuisterijen. Maar hun repertorium breidde zich snel uit en hun arbeidsveld omvatte de meest verbluffende ontboezemingen en de bontste verzamelingen van thema's. Pol Heyns zegt in zijn „Volksliederen” over de marktliederen : „De stijl dezer liederen is doorgaans volks-eenvoudig en onbeholpen. Woorden en zinskonstrukties moeten onmiddellijk inslaan, moeten zo zijn dat het lied, waarvan de wijze gekend is, onmiddellijk kan meegezongen worden. Aan stopwoorden, verkleinwoorden dubbele ontkenningen, halve rijmen, herhalingen, onlogische gedachtensprongen, lange uitweidingen, enz. storen zij zich niet het minst. Hoofdzaak is dat de eenvoudige toehoorder zich laat meeslepen en een liedje mee naar huis neemt om het daar te zingen.” Dit oordeel is moeilijk te weerleggen, maar het is eenzijdig en onvolledig. Laat het volkskunst geweest zijn, het wàs kunst. Deze liederen waren een onvervalste, eerlijke uiting van de volksziel : goedheid en moed werden geprezen, het kwaad werd veroordeeld, met lijden werd meegeleefd en nooit ontbrak de zedenles.

*„Gelijk volgens de wind die waeijd,
den haene op den thoren draeijd,
zoo heb ik, zanger, ook gedaen,
om gerust over 't land te gaen.” - Joseph Sadones.*

De liedjeszangers bezongen niet alleen de volledige scala van menselijke gevoelens, zij waren ook nieuwsbren-gers. Eén van de oudst-bekende liedjeszangers, Louis Druel, betitelt zichzelf als : „Dagelijkschen wandelaer enal-omme nieuwmaerist.” Journalisten avant-la-lettre dus, met deze bijzonderheid dat zij zich richtten naar de opinie van hun publiek. Joseph Sadones, een telg uit een oud geslacht van liedjeszangers, die leefde eind 18de en begin 19de eeuw, tekende de houding van de liedjes-zangers toen hij bovenstaande tekst over zichzelf zong. Zij hielden eerst en vooral aan eigen veiligheid; tegen-spraak bracht trouwens niets op. De studie van markt-liederen is van belang, zowel voor de kennis van de volksaard, als om een idee te krijgen van de reactie van het volk op de veranderingen in de woelige periode.

Liedekens op de vrede Moord.

Is er iets uitzonderlijks gebeurd, de liedjeszanger zal het berichten. De Bra-bantse Omwenteling, de Franse Revolutie, het schrikbewind en natuurlijk Napoleon. Maar ook alle moorden en rampen worden bezongen. Vermits onze streek erg geschokt was door de moord op de pastoor van Nijlen werd ook deze bezongen. De „vreselijke” moord, even vreselijk afgebeeld op een be-schilderd doek dat de liedjeszanger ontrolt, wanneer hij staande te midden van zijn publiek zijn liedje gaat beginnen.

Liedeken op de vrede Moord, begaen op den zeer Eerweerden Heer Pastor te Nylen op 2 January 1842. Stemme : Van de vier Gasten die nae Jeruzalem trokken.

Spiegelt u moorders vreed van aerd
komt hier vrede barbaeren
hoort wat dit lied aan u verklaart
wilt uw boosheden schouwen
gelijk weer onlangs is gebeurt
een mensch zijn hert van vreeze scheurt
o vreedheid nooit gebleken
Waar ik u gaen van spreken.

2.

Tot Neylen bij den Heer Pastoor
kwam den booswigt met streken
hij zey mijnheer ik vraag gehoor
ik moet u noodig spreken
gij zijt verzogt komt met mij aen
om saemen nae Bouwel te gaen
dien heer heeft iets gekreegen
hij vraegt u zijnen zegen.

3.

Den Pastor zeyd wel goeden man
'k moet d'hoogmis celebreeen
maar als de misse is gedaen
zal ik u contenteeren
deezen barbaer vol moorders lust
heeft in de p astoreij gerust,
tot dat de misse was ten eynde
uit goed gedacht zoo 't scheynde.

4.

Als de hoogmisse nu was gedaan
kwam de pastoor getreden
en is zijn kamer ingegaen
den moorder volgt hem mede
hij vraegt den pastor spoedig geld
waer op hij stond geheel versteld
op dees verbaesde reden
kwam de meyt toetreden.

5.

Hij trok zijn bijl of kapmes uyt
zonder een woord te spreken
en neemt het vreed en vast besluyt
om zijn vreedheyd te breke
hij dul van zijn verstand berooft
doorklieft den wreeden grijsaerd 't hoofd
daarbij nog veele steken
waer door hij is bezweken.

6.

Den vreehaert was nog niet voldaan
heeft ook de meyt doorsteken
zij riep den heer Jesus aen
is ook in 't bloed bezweken
men kwam gelopen op 't gerugt
den moorder is dan weggevluht
men kwam hem aan te randen
door de Justitie hande.

7.

De Meyer heeft hem eerst gevat
maer heeft op hem geschoten
met een pistool dat hij nog had
maar het kost hem niet baeten
hij wierd gebonden en gekoort
die had dit weerdig hoofd vermoord
geslepen en geslaegen
en zoo na 't kot gedraegen.

8.

Dan wierd hij zoo nae Lier gebragt
door Jeanpetters en Boeren
met een groote en sterke wagt
zag m'hem na Mechelen voeren
waer hij het groot gehoor passeert
nae Antwerpen getransporteert
men zag daer in zijn wezen
de wreedheyd op te lezen.

9.

Hij kwam daer in den Tribunael
hoord den moorder jugeeren
de Getuigen in groot getal
kwaemen daer declareeren
den moorder wierd daer overtuygd
het kwaet voor het recht nederbuygt
hij moet het leven derven
tot Lier daer moet hij sterven.

10.

Spiegeld u booshaerds die nog leeft
wilt u tot God bekeren
die zo barbaers en dertel leeft
vrees altijd God den heere
want wie zijn even-mensch vermoord
en het zoet saemen leven stoort
ziet men guillotineeren
en hem door 't recht jugeeren.

* *
* *

Volgens de meeste bronnen verschenen op de moord van Nijlen minstens een drietal verschillende liederen. In ons volgend nummer praten we daar verder over en hebben het dan ook over het zangspel.

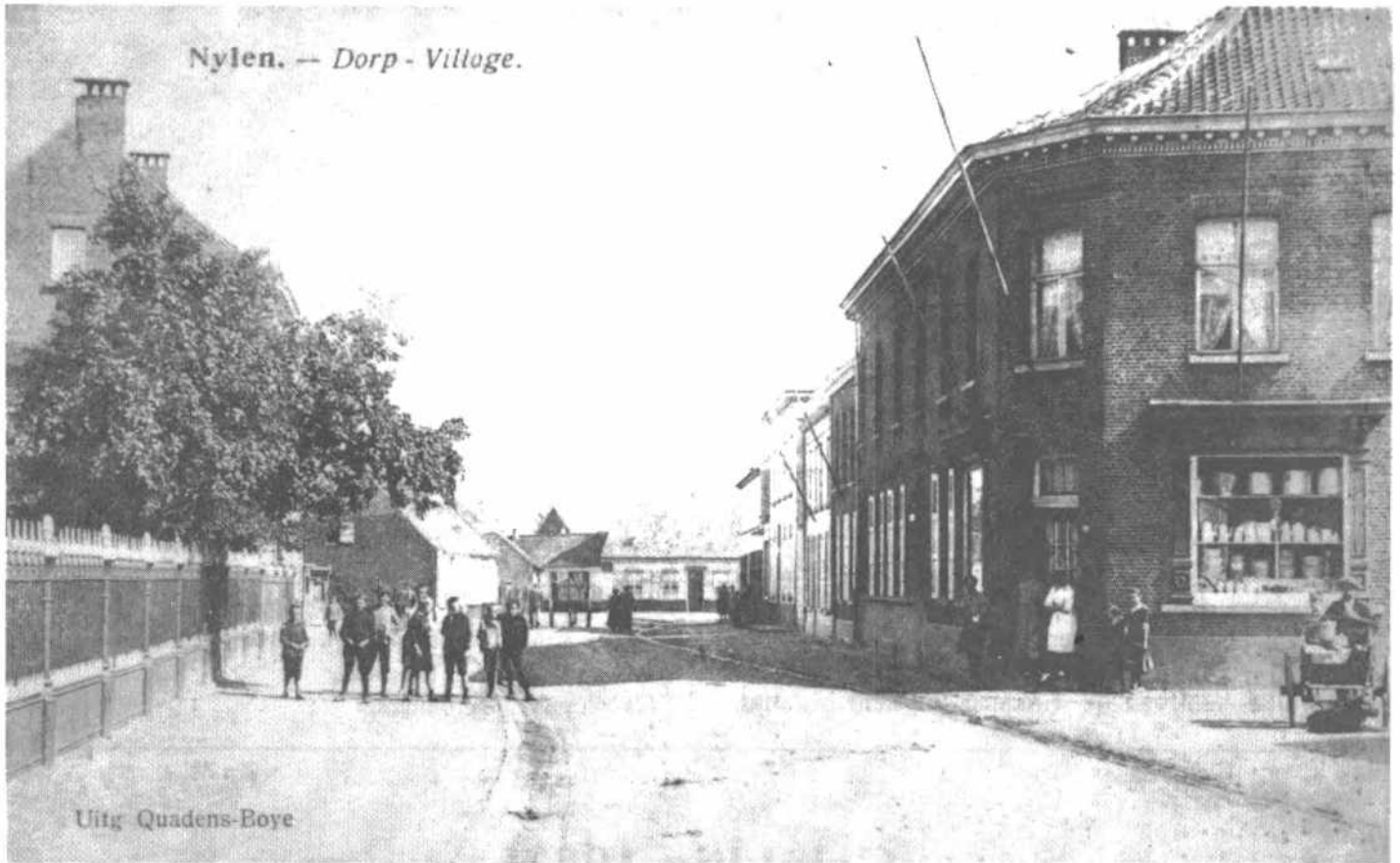
**Rosette Rymenants.*

Bronnen :

- Volksliederen (Pol Heyns)
- Over rolzangers en rolzangersliederen (Jan de Schuyter)
- Het marktlied (A. de Lattin)
- Eigen aard (Dr. K.C. Peeters)
- Ons vroom en vrolijk Kempenland (Jozef Simons)
- Geschiedenis der gemeenten Kessel, Bevel, Nylen, Emblehem en Gestel (J.B. Stockmans)
- Rovers en roversbenden in Vlaanderen (J. Verstappen en G. Simons)
- Oude Vlaamsche liederen (J.F. Willems)
- Chants populaires des Flamands de France

Het Nijlense bedrijfsleven in het begin van deze eeuw :

Een snuifke saffraan, een kapper pitrol...

● *Begin 20 ste eeuw telde Nijlen ongeveer 3000 zielen. De meeste gezinnen beschikten voor het grootste gedeelte van hun dagelijkse kost en onderhoud over eigen gewin. De overige kochten hun levensbehoeften in de enkele dorpswinkels, zoals bij Zjoke Van Herck (nu Nopri), Lien Van Dijck (hoek Broechemsesteenweg), Flip Breugelmans (hoek Rector de Ramstraat en Kreitenbergstraat), Den Bats (Herenthoutsesteenweg), Wies Schuit (Van den Broek, naast de Lelie), Sas van de Magere (Buyens) en Sus Van Nunen (alle drie aan de Bouwelsesteenweg).*

EEN KAPPER PITROL

Voor snoep en tabak was de loop naar Mieke Verbraken (nu haarkapper Verwerft) en Leonneke van den bakker (Demeurichy, nu Verola). IJzerwaren en petroleum waren te verkrijgen bij Zjef van Nelles (Adriaensen, nu Marcel Smets) en Gust de Smed (Hermans, overweg Bevelsesteenweg). Verf, borstels, koord, behangpapier en aanverwanten waren te koop bij Constant Leysen (nu Agra) en Zjefke Leyzen (Schoolstraat). Hoe primitief die winkels ook ingericht waren, het was er warmgezellig. De glazen bokalen gevuld met snoep en zoetigheden in het kleine uitstalraam hadden een onweerstaanbare aantrekkingskracht op de jeugd. Als je de

△ *De huidige Gemeentestraat in de tijd dat „dorp” nog met „village” moest vertaald worden. Achteraan de inmiddels verdwenen herberg „Doornboom”, rechts vooraan de gekende pottenwinkel van de familie Quadens - Boye.*

winkeldeur opende, klingelde enkele seconden lang een bel en weldra verscheen de vriendelijke winkelierster, de handen schoon wrijvend aan haar voorschoot, achter de toog. Dit was een grote geschilderde bak waarop een blinkende koperen weegschaal, een stel geijkte gewichten en een buitenmaatse koffiemolen stonden. Alle beschikbare muren waren voorzien van schappen: deze waren gevuld met allerlei waren, al of niet verpakt. Niet alleen voeding maar ook textiel kon je er kopen. Ergens heel hoog kon je b.v. op een grote doos „lijkhemden” lezen. Tussen het onderste schap en de vloer gaapten diepe houten bakken, waarin losse materie en een houten schep geduldig wachtten op een koper. Gemakkelijk te bereiken hing aan een haakje een lusje met grote en kleine papieren zakken. Stroop was verpakt in een blikken stoop. Kocht iemand ervan, dan liet de winkelierster de zoetigheid langzaam uit de stoop in een kruikje overvloeien, deed er voor de klant nog een scheutje extra bij en veegde de tuit af met haar vinger, waarop ze deze smakkend schoon likte. Ergens in de verste hoek stond een groot vat „pitrol”, er bovenop lagen een vettige liter en een kapper (1).

VERTROUWDE GEZELLIGHEID

Alles was er zo vertrouwd en gemoedelijk; dat gezellig begroeten en tijdeloos gebabbel, die ouderwetse vragen : een half pond spek, een ons (2) vet, een kilo zeep, een snuifke safran, een potteke „saroop”, een kapper „pitrol”, een el rek of lint, een paar nestels en die geuren van de onverpakte waren. Zo'n winkel leefde, had een eigen karakter, een eigen lijfgeur. Toen hadden de centen nog waarde. Voor enkele franken kon je een zware korf of een zak eetwaren kopen die moeilijk te dragen was. En de klanten werden vriendelijk bedankt en kregen de hand nog gauw gevuld met een grabbel suikerbollen voor de klein mannen. Na de ongelukkige oorlogsjaren 1914-18 steeg, dank zij de opbloei van de diamantnijverheid, de bevolking zienderogen, niet alleen door geboorten, maar meer nog door inwijking. Daardoor veranderde gaandeweg heel het bedrijfsleven.

NUMMER IN DE RIJ

Naar het einde van deze eeuw toe zijn de dorpswinkels geleidelijk verdwenen. Grootwarenhuizen zijn in het platteland verschenen, hebben vaak de dorpskernen ontsierd en lokken met hun ruime parkeerterreinen talrijke gemotoriseerde kopers. Maar aan de kassa voelt die koper zich een vreemde, een nummer in de aanschuivende rij. En als hij de winkel verlaat, is het niet de vriendelijke stem van de winkelier die hem bedankt.

Snoepwinkeltje (detail schilderij H. De Braekeleer).

Persoonlijk danken is er in deze automatentijd niet meer bij : het blijft beperkt tot een paar geijkte woorden op het kasticket : „Bedankt en tot weerziens.”

**Octaaf Van Camp.*

(1) een kapper : klein glas (kwart liter) gebruikt als inhoudsmaat.

(2) een ons : hier 100 gram.

Gelukkig 1983!

Naar aloude gewoonte wenst ook de ganse redactieploeg U, lieve Lezeres en beste Lezer, een zalig en gelukkig Nieuwjaar toe. Moge 1983 uw liefste wensen vervullen en ons allen vrede, vreugde en gezondheid brengen.

De Poemp.

Werkten mee aan dit nummer :

Redactie : Jos Bastiaens, Walter Caethoven, Emiel De Deyne, Flor Dieltjens, Frans Lens, Jan Roelans, Rosette Rymenants, Jos Thys en Octaaf Van Camp.

Fotografie : Jeannine Thys en René Verhaegen.

Tekeningen : Dirk Liekens, Mark Derboven, Mark Verreydt en DF-ledenblad.

Grafische vormgeving : Walter Caethoven.

Eindredactie : Rik Claes.

Druk en fotozetwerk : Armand Luyten.

Het gebeurde in de gemeenteraad, ten jare 1849.

Poemp nummer 3 bracht U de eerste aflevering van het verhaal over Nijlens „horloge du clocher”. Jos Bastiaens dook daarvoor - gewapend met een sterke loep - in de gemeenteraadsverslagen van 1848. Jos moest - alleen al uit beroepsbelangstelling - beslist weten hoe het, 130 jaar geleden, met die fameuze „horlogie” van de kerktoren afgelopen is. Hierna volgen zijn bevindingen.

De Redactie.

Het doodsprentje van Joannes Baptista De Cnaep, sekretaris van de gemeente Nijlen ten tijde v. dit verhaal.

ZOEKWERK

Na enig zoekwerk heb ik dan toch de hand kunnen leggen op het verder verloop van de strijd tussen pastoor en gemeente over het onderhoud der torenklok. De gemeenteraad trekt nu resoluut in de aanval tegen de pastoor. Burgemeester en schepenen maken vergelijkingen die de pastoor zeker woest hebben gemaakt en geven als orgelpunt de pastoor een veeg uit de Nijlense pan door er de sociale gerechtigheid bij te halen. En ze schuiven de bundel over de klok naar de deputatie. Daarna zijn ze er, waarschijnlijk druk pratend, „ene gaan pakken” op de kosten van brouwer-burgemeester L. Beirens. Maar dat laatste is enkel een veronderstelling van...

*Jos Bastiaens.

Zitting van 21 February 1849.

Niet tegenstaende den heer Pastoor vermeend dat het onnoodig is van de oude kerke rekeningen te ontgraven en te onderzoeken, zoo is nogtans het collegie van een ander gevoelen geweest en het hoogst noodig geoordeelt van door dien middel de Deputatie te bewijzen dat den onderhoud der horlogie en deszelfs opwinden altijd eenen kerkenlast is geweest. Het collegie verwondert dat den heer Pastoor een einde zou willen stellen aan enen akt, welken hij aanziet als van goedheid en geenszints verplichtend, daar in tegendeel alle zijne voorzaten den last in questie noyt op de gemeente hebben willen dringen en dat niemand zijner voorzaten daer ooyt een enkel woordvan heeft gesproken, hier ziet men wederom uitscheinen de weinige menschlievendheid welke den Heer Pastoor voor de inwoners is hebbende.

Dat de kerk bezuinigingen gebruike, zal het collegie zekerlijk niet ontvijnzen, maar zij in het voorbijgaen gezegd dat het woord **bezuinigingen** in het woordenboek van het Kerkfabriek niet te vinden is, als men onder andere werken door de Kerk uitgevoerd, overweegt dat in den loop van 1848 den predikstoel door zekere afbijtende stoffen, van de daarop gelegde verve is ontbloot geworden, hetwelk ongeveer 150 francs heeft gekost. Daer-en-boven heeft den heer Pastoor aan den predikstoel een afschutsel doen plaetsen, bedragende omtrent 50 francs, hetwelk niet alleenlijk onnoodig maer zelfs nadelig is om dat daer door de zitplaetsen verminderd worden en dat de kinderen in gevaer zijn hun te kwetsen aen de ijzere pinnen waermee het afschutsel gewapend is.

Hetgene den Heer Pastoor in aenmerking brengt over den slegten staet der vensters, de weinige ruimte van het sakristijn en dat het inwendige der kerk onvoorzien is van ornamenten, hierover mag men met reden zeggen dat hij dit alles zeer vergroot en daer veel meer van zegt als het inderdaed wel is. Den Heer Pastoor, geboren Antwerpenaar zijnde, weet men wel dat de kerk van Nijlen niet kan vergeleken worden met die van O. L. Vrouwe of van St. Jacobs zijner geboortestad, maar het is overal ieder een bekend en genoegzaam blijkelyk dat de kerk dezer gemeente zich in eenen voldoende staet van onderhoud bevind en dat aen denzelve geene bijzondere hoogdringende werken te doen zijn. Eindelijk brengt het Collegie in aenmerking dat ter gelegenheid van de vergroting der kerk de gemeente alle mogelijke opofferingen heeft gedaen, daer-en-boven word er alle jaren 300 francs in de begroting toegestaen voor toelage boven de jaarwedde van den Heer Pastoor, alhoewel de gemeentekas in eenen zeer ongunstigen toestand verkeerd en het octroi dit jaer met 200 francs is verhoogd en in de toekomst nog staet te verhogen door den gedurigen aengroei van de armoede der werkende klasse, daer in tegendeel het kerkfabriek eene positie heeft welke comparatievelijk als bloeiende mag worden beschouwd.

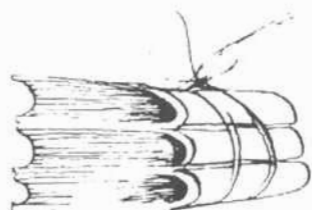
Het Collegie drukt dus het verlangen uit dat de Deputatie van den provincialen Raed door hare tusschenkomst de ontstane moeielijkheden zal willen ten einde brengen met aen den heer Pastoor aen te raden en te verwilligen om van zijne eischen af te zien, met den onderhoud en het opwinden der horlogie op den ouden voet te laten gebeuren, waerdoor den Vrede en eendragt, die zo noodzakelijk zijn onder de inwooners zou herleven: Het Collegie altijd de gegronde hoop voedende dat de Deputatie daer in zal gelukken.

Gedaen te Nijlen in zitting van 21 February 1849.
Approuvé le présent proces-verbal en Séance du
lier Mars 1849.

Par ordonnance

Le Sécretaire - J.B. de Cnaep.

Le Bourgmestre - L. Beirens.

Neem een abonnement op DE POEMP!

Neem een abonnement op DE POEMP! Dat kost 100 fr. per jaar. Een los nummer kost 30 fr. Volgende bestuursleden zullen U graag noteren:

Octaaf Van Camp, Bouwelsesteenweg 267
Jos Bastiaens, Statiestraat 5
Walter Caethoven, Zandvekenvelden 12a
Hendrik Claes, Heibloemstraat 81
Flor Dieltjens, Grobbendonksebaan 11
Herman Engels, J.E. Claeslaan 27
Greet Gilis, Kapellebaan 70
Luk Obbels, Bouwelsesteenweg 4b
Jan Roelans, Bouwelsesteenweg 5
Rosette Rymenants, Spoorweglei 14
Maria Thijs, Breugelhoevestraat 45
Jos Thys, Kapellebaan 32
Ludo Van Gestel, Spoorweglei 16
René Verhaegen, Molenbos 2

Sport van toen : Over duiven en hun melkers

Frans Van Loock (den ouwe van Delle) ex-cafébaas van "Den Tikkenhaan", de oudste nog spelende duivenmelker.

Sjarelte Vercammen, overleden op 13 december 1982, eens een verwoed duivenspeler.

● *De eerste tam gemaakte duiven zijn ons bekend uit het Egypte van 3000 jaar voor Kristus. Dat waren afstammelingen van de rotsduif (columba livia) afkomstig uit de oude wereld. Tot in de 19de eeuw was de postduif de snelste manier om berichten over te brengen. Bij de opkomst van de telegrafie in die eeuw raakte het aanwenden van postduiven in onbruik. In ons land ontstonden in die periode de eerste duivenwedstrijden, o.a. in Gent, Antwerpen en Luik. Het voorhanden zijn van vele getrainde, maar nu overbodige duiven speelde hierbij een niet te onderschatten rol.*

DUIVENSPOORT IN ONZE GEMEENTE

Wanneer de duivensport in onze gemeente voor het eerst beoefend werd, weten we niet precies. Dat er reeds voor 1900 in Nijlen met de duiven (en dus ook met hun melkers) werd gespeeld is een feit, maar dat gebeurde dan onder heel andere omstandigheden dan nu het geval is. Men speelde slechts op „korte” drachten zoals Noyon en Quiévrain. De duiven werden ingekorfd in de herberg „Het Rubenspaleis”, gelegen op het kerkplein (juist over de huidige boek- en dagbladwinkel); die werd uitgebaat door Jo van de Reys (Joanna van Calster). Later werd deze opgevolgd door haar dochter Lies. Enkele van onze duivenmelkersveteranen beweren dat Jo en haar man „de Reys” (Van der Hoeven) voor de tijd van het Rubenspaleis nog een ander duivencafé zouden hebben gehad in de Woeringestraat, en dat daar de eerste duivenbond werd opgericht. Maar daarover zijn de meningen verdeeld.

HONDEKAR

De gevulde kevis werden eerst met een stootkar naar het station en dan verder met de trein ter bestemming gebracht. Opleren gebeurde op Mechelen en Duffel, zoals dat nu nog steeds het geval is. Daar werden de ingekorfd duiven in het begin met een hondekar naartoe gevoerd. Na '14-'18 gebeurde dat met een platte wagen getrokken door de grijze muilezel (afkomstig van het front en bekend om zijn kracht) van Floran Dieltjens (beter gekend als de Pitto), de zoon van „den ouwen Diel”. Door het feit dat er in het begin geen controleklokken (constateurs) waren, merkte men de duiven met een stempel op de vleugel vooraleer ze werden weggevoerd. Iedere week een andere kleur. Van zodra men een duif thuis kreeg, deponeerde men deze in een zeildoeken zakje (met als bodem een ovaal plankje) dat men van boven kon dichtsnoeren, en spurtte er zo snel mogelijk mee naar het lokaal, waar de schrijver (dat was dan een persoon die voor al de liefhebbers betrouwbaar was) hen klasseerde naar hun binnenkomen in het lokaal. Later kwamen de „constateurs” en werd de aankomst van de duif op het hok als rangschikking genomen. De duiven droegen gummi ringetjes, die na aankomst van een wedstrijd in potjes werden gestoken, welke zo snel mogelijk naar het lokaal dienden te

worden gebracht om er geklokt te worden. Om alle duivenliefhebbers (ver van of dichtbij het lokaal woneend) gelijke kansen te geven, werd de afstand tussen het duivenhok en het lokaal gemeten. Deze afstand, die men looprecht noemde, werd dan later bij het klasseren afgetrokken. Om deze afstand te lopen kreeg men 6 m per seconde en deed men een beroep op één of meer elkaar aflossende mannen of vrouwen, die dan in een soort estafette de potjes zo vlug mogelijk naar het lokaal liepen.

DUIVENHOND

Aan de Elzendonkhoeve op de Elzendonk had men zelfs een hond ingeschakeld. Die rende met een beursje rond zijn nek waarin men de potjes plaatste een groot stuk van de te lopen afstand, hierbij aangemoedigd door zijn baas die hem bij de volgende loper opwachtte. Dat vonden de andere melkers oneerlijke concurrentie, en er kwam dan ook een verbod op het inschakelen van honden.

Later werden er klokken geplaatst in verschillende cafés verspreid over de gemeente, o.a. in café „De Jager” bij de Rapes (die zijn geit verkocht om op de duiven te kunnen zetten en bij wie met Pasen kippeieren te verspelen waren) op de Bouwelsesteenweg (nu frituur Rex), bij de lange Loenker recht over de jongensschool in de Gemeentestraat, bij de „Rugge” (Schuermans : eerst op de Broechemsesteenweg, nu huisnummer 2, en later in „De Reisduif” op de hoek van de Kreitenberg- en de Rector de Ramstraat), bij Jef Latte op den Bevelsesteenweg, bij Carapelle (Ceulemans) op de hoek van de Vekestraat en de Kesselsesteenweg, in café „De Klok” in de Woeringestraat bij de Vod (August Van Immerseel) en Mathil Stubbers, in den Doornboom bij Janneke van Rikske Rosiers, bij den ouwen Van Dijck (Frans Verboven) in café Alcazar, en nog andere. Nog later kochten of huurden sommige geburen - duivenmelkers in groep een „constateur”, totdat later iedereen zelf over een klok kon beschikken, zodat er aan het lopen een einde kwam.

OM DE EER, DE LEUTE EN HET BEURZEN

Voor veel geld werd er niet gespeeld („Poulekes” van een halve frank en dergelijke, meer niet). Het ging veeleer om de eer, de leute en om te kunnen vertellen op de straatbijekomsten (beurzen) en de slijpersfabrieken over de verrichtingen van hun piepers.

DOEN ALS VROEGER

Wanneer we nu met nostalgie luisteren naar deze soms nogal sterke verhalen van onze oudere duivenmelkers, dan rijst bij ons de gedachte op dat het voor de huidige Nijlense Duivenbond toch niet zo moeilijk moet zijn om, al ware het slechts één maal per jaar, op ongeveer dezelfde wijze als voorheen een duivenwedstrijd in te richten (met lopers en loopsters, looprecht, „constateurs” in verschillende lokalen enzovoort, maar vooral met geen te grote geldinzet. Ook „doen als vroeger” is volgens onze bescheiden mening actief meedoen aan heemkunde.

** Jos Thys.*

Maria Van Tendeloo (2)

DE REIS...

In de vroege morgenuren reden we naar Antwerpen. M. Van Wassenhoven had zijn auto ter beschikking gesteld. Kort na vijf uur vertrok de trein: een oude vooroorlogse werkmansstrein met enkel houten derdeklas wagens. We bommelden tot Rozendaal, waar we meer dan een uur moesten wachten in een ledige, koude wachtzaal. Dan weer een bommeldtrein tot Dordrecht, maar die had toch een 2de-klas wagen en gaf aansluiting met de sneltrein voor Amsterdam.

In de kille stilte van de wachttijd te Rozendaal heb ik alvast mijn brevier gebeden, met als enig gezelschap een doodziek kind op een harde stationsbank, zo goed mogelijk ingepakt in mijn eigen warme overjas. Aan de voeten had ze een paar warme pantoffels, want haar tenen waren zo gezwollen dat ze sinds geruime tijd geen schoenen meer kon dragen. De eerste woorden van mijn officie waren heel toepasselijk op de situatie: "Deus in adiutorium meum intende..." - "Heer, haast u mij te helpen..."

Ik geef gaarne toe dat mijn moed en optimisme fel geslonken waren, en dat ik mijzelf verweet: "Domkop, waarom hebt ge dat kind niet thuis gelaten..."

Maar kom, in de late voormiddag waren we in Amsterdam, in de volle drukte. Ik riep een witkiel en vroeg hem de zieke op de arm te nemen en naar de uitgang te dragen. Daar bleek dat er een tekort was aan taxi's wegens de naoorlogse situatie. Een agent loste zo goed het ging het probleem op: de reizigers werden verdeeld over de beschikbare taxi's naar gelang de richting die ze uit moesten. Maar toen hij de zieke zag, mobiliseerde hij onmiddellijk een taxi voor ons beiden. Die bracht ons naar het Leidse Plein, waar de burelen van de K.L.M. waren. Daar werden we verwacht. De portier droeg de patiënt binnen in een klein salon, deponeerde haar in een gemakkelijke zetel en zei: "De directie verwacht u. Wilt u even volgen?"

Hij ging mij voor naar een ruim, fijn ingericht bureau, waar een vriendelijke en voorkomende heer mij ontving.

- Zo, Eerwaarde, is u hier met de kleine patiënt? Dan gaan we even kennis maken.

Toen hij de deur opende van het salonnetje waar Maria wachtte, bleef hij plots stomverbaasd op de drempel staan. Hij bekeek beurtelings het kind en mij, en zei aarzelend:

- De bedoeling is naar Stockholm te vliegen...?
- Inderdaad, Mijnheer...
- Voor een operatie...?
- Jawel.

- Nu, eerwaarde,... ik wens u veel succes....
- Hoe hij erover dacht, moest ik niet vragen. Dat bleek te duidelijk uit zijn houding.
- Is er iets speciaals dat we kunnen doen?
- Ja, in elk geval beneden de 2000 meter hoogte vliegen om zuurstoftekort te vermijden. Dat is alles.
- Een ogenblik. Ik informeer aanstonds op Schiphol. Een paar minuten later kwam hij melden dat de vlucht tot Kopenhagen kon doorgaan op 600 meter hoogte. En men hoopte voor de verdere reis die hoogte te kunnen aanhouden.
- Naar de vlieghaven.
- De bus reed voor, en Maria werd erin gedeponneerd en warm in een paar dekens ingeduffeld.

Voor zover ik mij herinner, maar die herinneringen zijn vaag, maakte de grote vlieghaven van Schiphol een eerder rommelige indruk: de gevolgen van de oorlog waren er nog duidelijk merkbaar. De steward die de reis zou meemaken kwam kennismaken en nam onze reispassen mee om ze te laten afstempelen. Hij bracht ze terug samen met het beloofde retourbiljet. Hij droeg ook een koffertje: dat bleek een draagbaar toestel te zijn om zuurstof te kunnen toedienen in geval van ademnod. We hebben het, goddank, niet moeten gebruiken. Ook een verpleegster was aanwezig om erop toe te zien dat alles normaal verliep. Op het geplande uur kwam de steward zeggen dat we voor de andere passagiers zouden instappen.

Het regende pijpestelen, en de steward bleef aarzelend in de deuropening staan. Ik vroeg:

- Welk vliegtuig is het?
- Ginder staat het op de startbaan.
- Het was inderdaad een hele afstand. Maar plots besliste de steward:
- We zullen zien of we het vliegtuig niet naar hier kunnen halen.
- En inderdaad: een kleine traktor werd voorgespannen en het vliegtuig werd vlak voor de luifel van de uitgang neergezet, zodat we droog binnen geraakten.
- Zou ik niet trachten een ligplaats te maken van twee zetels? vroeg de steward.
- Neen. Ze zal gemakkelijker ademen, als ze rechtop zit. Alleman stapte in, we konden vertrekken.

Het vliegtuig was een kleine D.C. 3, een herinnering aan de oorlogstijd, natuurlijk niet te vergelijken met de luxevliegtuigen die we nu kennen. Er was plaats voor een dertigtal reizigers, maar het tuig vloog heel sekuur een stabiel.

In Kopenhagen maakten we een tussenlanding om te tanken. De wachtzaal daar staat mij nog voor de geest als een groot luxueus restaurant. Hier was geen spoor van oorlog te merken en het was er volle drukte. Toen de patiënt er werd binnen gedragen op de arm van de steward viel het geroezemoes van stemmen plots volledig stil, en alle ogen draaiden langzaam in onze richting. Gezellig was het bepaald niet. Tot het geroezemoes langzaam hernam.

DE AANKOMST

Het was ongeveer negen uur toen we eindelijk neerstreken in Stockholm. De deur van het vliegtuig werd geopend. Ik kon nog juist zien dat een ziekenwagen voorreed en halt hield naast het vliegtuig. Goddank! Dat klopte tenminste: het was de wagen van het ziekenhuis! Ik deed de steward teken de overige passagiers eerst te laten uitstappen. Toen wij in de deur verschenen, zag ik aan alle kanten lichtbommetjes flitsen: de pers was op post!! De foto's stonden 's anderendaags in alle kranten.

Een lange Zweed in grijze uniformjas, met een astrakanmuts waarop een kenteken stond, kwam de trap op, nam het kind over van de steward en droeg het naar een draagbaar die klaar stond naast de ziekenwagen. In een mum van tijd was de patiënt in dekens gepakt, vastgemaakt op de draagberrie en in de wagen geschoven, die onmiddellijk vertrok in de richting van het hoofgebouw. Iemand, ik weet niet meer wie, zegde mij dat ze zouden wachten voor de ingang.

En daar stond ik op de wijde besneeuwde vlakte, verlaten van God... maar niet van de mensen! Ik werd onmiddellijk omringd door een dozijn journalisten, voorzien van een bloknoet waarop ons beider naam foutloos genoteerd was. Alleen konden ze de namen niet uitspreken. Ze ratelden Zweeds en Engels door elkaar. Een dame sprak tamelijk goed Frans. Ze stelden de onmogelijkste vragen en noteerden als wat ik zegde of het evangelie was. Een vroeg mij wie die operatie betaalde. Ik heb geantwoord dat ik die vraag tamelijk onbescheiden vond. Dat antwoord heb ik 's anderendaags in de pers niet teruggevonden. De rest wel, met de gebruikelijke fantasie erbij om het artikel langer te maken.

De papieren werden zonder meer afgestempeld. Ik stapte mee in de wagen, en we reden naar het ziekenhuis. Daar werd de zieke overgenomen door een paar verpleegsters, en ik verdween in het kantoor voor het regelen van de inschrijving. Iedereen was uiterst behulpzaam en voorkomend: ik moest me zelfs niet houden aan de normale bezoeken, maar mocht op elk ogenblik de kleine komen bezoeken.

Een journalist, de heer Holmberg, was zo vooruitziend geweest een hotelkamer voor mij te reserveren. Hij nodigde mij op de koop toe uit samen met hem en zijn dame te gaan souperen. (Het was voor mij de eerste maaltijd van de dag!) We reden naar de "Operakelder", een fijn luxerestaurant met een rustig strijkorkest. En de dirigent kwam heel vriendelijk vragen wat ze te mijner eer mochten spelen! Ik vroeg "een Zweeds heimatleid"... Ja, ik kon toch geen "Vlaamse Leeuw" vragen of "Sarie Marijs"! Maar ik had de indruk dat mijn keuze wel sympathiek overkwam.

Het was na middernacht toen ik naar mijn hotel gebracht werd. En dat was het einde van een lange en drukke dag.

STOCKHOLM

Het was er volop winter : sneeuw en ijs. Met de drukte van een grote stad, en heel korte dagen : de meeste kantoren sloten om 15 uur.

Ik las mis in de kerk van de paters jesuïeten. Na de mis zegde een pater mij dat hij vermoedde dat een der paters dominikanen in de Linné-Gatan een Belg was. Dat bleek een Antwerpenaar te zijn : Pater Borghers, die onmiddellijk bereid was zich voor het geval te interesseren, ons op de hoogte te houden over het verloop, en, mocht het nodig zijn, de zieke het H. Oliesel toe te dienen. Ja, alles moest voorzien worden!

Mijn eerste bezoek ging naar het ziekenhuis. Gezien bij dag bleek het een reuzegroot complex te zijn van verschillende afzonderlijke paviljoenen in een groot park. De zieke was ondergebracht in paviljoen C, kamer 6. Het was een ruime kamer, drie verpleegsters wisselden elkaar af voor de verzorging. De zieke had een rustige nacht gehad.

Het eerste dat we deden was het taalprobleem oplossen. Ik vroeg aan de verpleegsters een lijst op te maken met alle mogelijke te stellen vragen : „Ik heb dorst”, „goede morgen”, „ik heb pijn”, of „het doet geen pijn”, enz., enz. : al wat het onderwerp kon zijn voor ziekenhuis-konversatie. Ik schreef er schoon de vertaling naast, en zo werd de eerste kontaktmogelijkheid gelegd.

Het enige vervelende was : de pers! Het geval bleek de sensatie van de dag te zijn, en al de bladen gaven op de voorpagina een uitgebreid verslag met alle mogelijke foto's en beschouwingen. Het vervelendst voor mij was dat ik niet op straat kon komen zonder herkend te worden... aan mijn clergypak. Mijn enige beveiliging was mijn kraag op te slaan, zodat mijn boord bestopt was. Maar de sensatie rond mijn persoontje heeft toch één voordeel gehad, zoals later blijken zal.

De tweede dag ging ik naar het Belgisch Konsulaat. De konsul, Burggraaf du Parc, was afwezig, maar ik werd ontvangen door zijn sekretaris, die van de zaak op de hoogte was. Hij gaf mij ook het adres van Mevrouw Ryden (spreek uit met de klemtoon op de laatste lettergreep en een lange e!), een Belgische dame die gehuwd was met een Zweed en al 20 jaar in Stockholm woonde. Zij heeft de kleine geregeld bezocht en bemoederd, en we zijn haar zeer, zeer dankbaar gebleven.

(vervolg en slot in ons volgend nummer)

** Emiel De Deyne.*

Wonderbare Genezingen!

Denie van de Slumme vertelt over een ziek en een geheimzinnig man.

Een tip gaat door de straat en bemerkt aan de rook die opstijgt uit de schouw van een woning, dat daarbinnen iets ongewoons gaande is. De man klopt aan, gaat binnen en ziet dat de vrouw in de open haard iets verdachts opstookt. „Moederke,” zegt hij, „ik kom uw zieke man bezoeken.” „Hier is geen zieke,” antwoordt het vrouwmens. „Toch wel, er is hier wel een zieke,” herhaalt de bezoeker. „Niet waar!” snauwt de bewoonster. „Mag ik dan eens in de kamer gaan?” vraagt de vreemde heer. „Nee, gij blijft uit die kamer,” schreeuwt de aangesprokene zeer kwaad.

Maar plots roept een stem uit het nevenvertrek: „Kom maar binnen, mijnheer, ik kan niet uit mijn bed.” En waarlijk, daar zit een man, krom gebogen met de neus tot aan de knieën. „Zou u graag genezen?” vraagt de heer, „want u mankeert toch iets?” „Zeker,” luidt het antwoord, „ik kan niet rechtop en zou zeer blij zijn indien gij mij kondt verlossen.” „Hewel, man, dat zal ik eens vlug doen en dat kost u geen cent. Ik vraag u enkel mij machtiging te geven dat ik hier mijn zin mag doen.” „Goed, vriend, ga uw gang,” zegt de zieke. Terug in de woonkamer gebiedt de heer de vrouw op strenge toon: „Haal voor de dag wat ge hier verborgen houdt!” Zij antwoordt: „Ik heb niets weggestopt.” Hij grijpt haar krachtig bij de schouders en waarschuwt: „Zo gij niet aanstonds het verborgene voor de dag haalt en verbrandt, werp ik u in het vuur.” Geschrokken neemt dat wijf uit de hoek van de schouw een eigenhandig gemaakt wassen beeldje, krom van vorm, zo gemaakt opdat haar man ook zo misvormd zou worden. En terwijl het ongeluksbeeldje in de dansende vlammen verdwijnt, komt de behekste sukkelaar, genezen, uit het bed.

MOLLEKRACHT

„Eertijds gebeurden er meer zulke eigenaardige dingen,” zegt Denie. „Mijn grootvader heeft vele boeren geholpen door hun ziek vee te belezten. Om een koe die dik stond te kunnen genezen moest hij enkel weten welke haarkleur dat beest bezat. Zodra hij dat wist, noemde hij driemaal de meest voorkomende kleur en de koe was genezen. Mijn grootvader kon bij een kindt buikpijn wegnemen, brandpijn doen verdwijnen en bloedingen stoppen. Het is me onbekend wat hij daarvoor deed, maar 't werd mij voor waar verteld. Op een keer dat ik een mol gevangen had, ontmoette ik *Zien Cambré*, die huiswaarts keerde van een bezoek aan Louis van Scheile Jan. Ik vroeg: „Zien, zin in de mol? 't Is de maand maart. 't Schijnt dat het nu het beste middel is om de

roos weg te nemen.” „Dat kunt gij ook,” zei Zien, „vraag het maar aan *Peke* wat ge daarvoor moet doen.” „Heel simpel,” leerde die, „ge moet eenvoudig de mol laten doodbloeden in uw hand.” Zo gezegd, zo gedaan. Toen ik eens op weg was naar de wei om de koe te melken, moest ik over het erf van Louis Dillen. Zijn zoon Gust zat daar met een van pijn vertrokken gezicht aan een enorm gezwollen kaak te houden. „Doet het zeer, Gust?” vroeg ik medelijdend. „Kollossaal, jong,” zei hij, „maar Suske Anthonis en Pol Keynen kunnen me daarvan genezen, want die hebben een mol laten doodbloeden in hun hand.” „Dan kan ik u misschien ook helpen. In mijn hand is ook zo'n beestje gestorven.” Ik heb dan enkele keren mijn beide handen met hun verworven mollekracht op de kaak van Gust gehouden. Een paar weken later was de pijn verdwenen en had het gezicht zijn normale vorm weer. Ik beweert niet dat ik die kracht had,” zegt Denie, „maar het heeft toch geholpen. Wanneer mijn vader een kind van grote pijn trachtte te verlossen, bad hij drie Onze Vaders en drie Wees Gegroeten en voegde daaraan toe: „Jezus, Maria en Jozef, die reden op een ezel, die beladen was met buikpijn en die buikpijn zal gedaan zijn.” Ondertussen maakt hij met zijn duim drie kruiskens op het buikske van dat joenk en boenk, 't was gedaan. Bij 't koren pikken trof een stoppel mijn moeder in een aderke juist boven haar voet. Een fijn straaltje bloed spoot als een fonteintje. „Blijf maar staan,” riep vader. Terwijl hij zijn duim op de wonde hield, zag ik hem drie kruiskens tekenen. Wat hij terzelfdertijd prevelde, verstond ik niet, toch schoof hij er hier en daar de naam van een heilige tussen en het slot was: „'t Zal nu wel gedaan zijn, moeder,” en hij had nog gelijk ook.”

STUIPENKOORDJES

Om keelpijn te genezen gebruikte men de volgende remedie: een gedragen vrouwenkous, nog wat zweet bevattend, werd rond de hals geknoopt (een mannenkous was vanzelfsprekend te kort). Denie beweert daarvoor menigmaal een zwarte kous van moeder te hebben geleend. Hij weet ook met zekerheid dat er te Hoogstraten nog steeds stuipenkoordjes te verkrijgen zijn om de kleine kinderen tegen die kwaal te beschermen. Wie ons nog zulke verhalen en belezingssteksten kan bezorgen, zullen wij zeer dankbaar zijn.

**Octaaf Van Camp.*

